

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Útvar hlavného kontrolóra

K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín

STANOVISKO

hlavného kontrolóra Trenčianskeho samosprávneho kraja k Návrhu rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja

na roky 2014 – 2016

Návrh rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja pre roky 2014- 2016 bol v zmysle zákona NR 369/2004 §19e ods. 1 písmeno c) a v zmysle zákona NR 302/2001 posúdený z úrovne hlavného kontrolóra a predkladá sa k nemu nasledovné stanovisko.

Stanovisko vo svojom obsahu pri hodnotení Návrhu rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja pre roky 2014 – 2016 porovnáva daný návrh rozpočtu so všeobecne platnými právnymi normami, vlastnými smernicami na zostavovanie a spracovanie údajov tvorby rozpočtu, ako aj naznačuje prípadné možné riziká v celkovej tvorbe rozpočtu pre rok 2014.

I. Všeobecná časť

Návrh rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja pre roky 2014 – 2016 bol tvorený v zmysle všetkých základných všeobecne platných noriem a princípov tak, ako je uvedené na strane 3 . To znamená, že ustanovenia zákonov 523/2004 Z. z, 583/2004 Z. z, 597/2003 Z. z, , ale aj zákon 291/2002 Z. z a 582/2004 Z. z a 538/2007 Z. z , schválený štátny rozpočet, ako aj ostatné právne normy nevyhnutné pri tvorbe rozpočtu , boli v tomto návrhu rozpočtu zohľadnené.

Na úvod treba uviesť, že návrh rozpočtu pre rok 2014 sa tvoril za neštandardnej situácie, keď celý rok 2013 bol charakteristický „ rozpočtovým provizóriom,“ čo má vplyv na medziročný vyhodnocovací proces rozpočtov jednotlivých rokov predchádzajúceho obdobia. V neposlednom rade je nutné konštatovať, že tvorba návrhu rozpočtu pre rok 2014 bola výrazne ovplyvnená v oblasti bežných výdavkov dodatočnými zmluvnými vzťahmi predchádzajúceho vedenia Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Tabuľková príloha je veľmi prehľadne spracovaná a poskytuje dostatočný prehľad o vývoji rozpočtov Trenčianskeho samosprávneho kraja za jednotlivé roky predchádzajúceho obdobia. Celý návrh rozpočtu a to hlavne v kapitálovej časti sa odvíja od menšieho objemu disponibilných zdrojov spočívajúci v prevažnej miere z úverového zaťaženia kraja.

Bežný rozpočet na rok 2014, ale aj na roky 2015 a 2016 je zostavený ako prebytkový v súlade s § 10 ods. 7 zákona 583/2004 Z. z, rovnako ako kapitálový rozpočet, ktorý je v roku 2014 prebytkový, v ďalších dvoch rokoch schodkový s tým, že schodky sú vykryté len zdrojmi z predaja majetku , prípadne zostatkami z minulých rokov a tiež prebytkom bežného rozpočtu. Ako vidieť z tabuľkového prehľadu medziročné porovnanie vývoja bežných príjmov má vyrovnanú krivku s minimálnymi odchýlkami, čo je na jednej strane pozitívne, ale na druhej

strane je možné tento stav klasifikovať ako dôsledok stále trvajúcej finančno – hospodárskej krízy, zabraňujúcej zlepšeniu ekonomického prostredia krajiny a tým aj lepšej tvorby na zdrojov pre verejnú správu. Čiastka 112 188 749 € je síce nižšia o 1 426 028 oproti skutočnosti roku 2013, ale výška tejto rozdielovej položky výrazne neovplyvní potreby roku 2014. Tento mierny pokles nie je v základných príjmoch kraja „ daňové príjmy „ , ktoré sú čiastočne vyššie oproti roku 2013 o sumu 2 007 tis.€ , ale v nedaňových príjmoch a tiež v položke granty a transfery sú príjmy nižšie o 1 030 tis. € a dokonca v grantoch o 2 403 tis.€

Bežné výdavky v návrhu rozpočtu na rok 2014 majú podobne ako bežné príjmy viac menej vyrovnaný priebeh vývoja, keď čiastka 108 832 095 € v roku 2014 je nižšia oproti skutočnosti roku 2013 len o sumu 1 764 809 €. Napriek tomuto vývoju možno hodnotiť návrh položky bežných výdavkov za nevyvážený, nakoľko z dôvodov už spomínaných dodatkov zmluvných vzťahoch samosprávneho kraja v oblasti dopravy a služieb bolo potrebné šetriť v oblasti vzdelávania a sociálneho zabezpečenia (vid' tab. Bežné výdavky). Určité zvýšenie finančných prostriedkov oproti skutočnosti roka 2013 je v položke Trenčiansky samosprávny kraj – Úrad v sume 1 032 302 € celkovo a hlavne v podpoložke Tovary a služby.

Kapitálové výdavky v roku 2014 predstavujú čiastku 5 395 297 €, čo je 4,4 % z celkových výdavkov a v absolútnom vyjadrení je pokles kapitálových výdavkov o 3 921 743€, oproti skutočnosti roku 2013. Tu je namieste zdôrazniť, že tento výrazný pokles je ovplyvnený už spomínaným „rozpočtovým provizóriom„ roku 2013, ale hlavne nedostatkom zdrojov vyplývajúcich z úverového zaťaženia kraja, keď podstatná časť prebytku bežného rozpočtu musí byť použitá na splátku úveru. (vid' tab. Finančných operácií).

Rok 2014 a tiež skutočnosť roka 2013 v oblasti celkových príjmov sa ukazuje v zmysle predloženého návrhu rozpočtu ako degresívny oproti predchádzajúcim rokom, keď v celkových príjmoch je výrazný pokles a to v sume 31 760 tis. € . Toto je zrejme spôsobené výškou kapitálových príjmov v roku 2013 v spojitosti s minuloročným rozpočtovým provizóriom a v rozpočtovanom roku s nedostatkom zdrojov.

Kapitálové príjmy za predaj nehnuteľného majetku vo výške 1 256 813 € sú síce vyššie ako skutočnosti predchádzajúcich rokov, ale výrazne nižšie oproti návrhu rozpočtu predchádzajúceho roka. Možno povedať, že táto suma je vzhľadom na množstvo prebytočného majetku samosprávneho kraja reálne nastavená.

Som toho názoru, že v návrhu rozpočtu TSK na rok 2014 sú oblasti potencionálneho rizika pri budúcom hospodárení s týmto rozpočtom, na ktoré si považujem za povinnosť upozorniť :

- *v každom prípade doporučujem nastaviť vhodný systém na narábanie s prebytočným majetkom (urobiť jeho pasportizáciu) a eliminovať tak výšku neefektívnych výdavkov, potrebných na udržiavanie značného množstva takéhoto majetku. Nejedná sa len o prvotné výdavky, ako sú ochrana a energie , ale tiež druhotné náklady, ako sú odpisy u majetku, ktorý je stále evidovaný v účtovnej evidencii.*
- *v oddieli vzdelávanie je dosť výrazný pokles rozpočtovaných prostriedkov v sume 3 463 166 € , už teraz vieme, že je dlhodobá a možno povedať celospoločensky napnutá situácia v oblasti normatívnych prostriedkov na hospodárenie našich škôl a preto považujem za potrebné zo strany kraja veľmi operatívne a pozorne sledovať ekonomický vývoj týchto organizácií (hlavne gymnázií) a či už optimalizáciou škôl, alebo inými vhodnými opatreniami sa vyhnúť pravidelným koncoročným finančným problémom u týchto organizácií*
- *nie sú rozpočtované žiadne prostriedky na súvislé opravy ciest II a III triedy , čo vzhľadom na stav ciest v našom kraji je dosť riskantné, Som toho názoru, že je žiaduce vytvoriť určitú*

rezervu na nepredvídateľné (havarijné stavy) v tejto veľmi dôležitej oblasti zodpovednosti Trenčianskeho samosprávneho kraja.

- v oddieli doprava je rozpočtovaná suma 20 912 218 € ako dotácia na tzv. ekonomicky oprávnené náklady. Vzhľadom na každoročné zvyšovanie tejto položky (v roku 2014 oproti skutočnosti 2013 o 2 569 000 €) bude veľmi dôležité v rámci pravidelného štvrťročného zúčtovania týchto výdavkov venovať mimoriadnu pozornosť kontrole tohto zúčtovania a zároveň pri objednávaní prepravných kilometrov požadovať od prepravcu vyššiu efektívnosť prepravy a tým zabezpečiť znižovanie tejto položky rozpočtu.
- Kapitálové výdavky sú okrem iných zdrojov kryté aj nevyčerpaným zostatkom návratných zdrojov - úverom. V predložennom návrhu rozpočtu sa nenachádza špecifikácia použitia týchto zdrojov podľa investičných akcií, resp. technológií.
- V roku 2013 bol predsedom TSK MUDr. Sedláčkom k zmluve na poskytnutie úveru v sume 13 800 000€ s bankovým ústavom Československá obchodná banka a.s. podpísaný dodatok č.1 vedený pod č.5977/11/80468 zo dňa 3.12.2013. Obsahom tohto dodatku je predĺženie doby čerpania daných zdrojov pre rok 2014 a z tohto dôvodu sa zmenila aj výška splátky o sumu 30 483€. Ostané podmienky, ako sú výška úrokov a doba splatnosti úveru zostávajú nezmenené. Nakoľko zmena obsahu citovaného dodatku je podmienená schválením Zastupiteľstva TSK – je nutná zmena uznesenia č. 136/2010. Podotýkam, že najprv musí byť schválená zmena uznesenia č. 136/2010 Z TSK a následne sa môže schvaľovať návrh rozpočtu TSK.

Na tomto mieste je nevyhnutné uviesť, že hlavný kontrolór nebol žiadnym spôsobom oboznámený so zmenou platných úverových vzťahov Trenčianskeho samosprávneho kraja..

Pri posudzovaní návrhu rozpočtu TSK na roky 2014 – 2016 v súvislosti s vnútornými smernicami konštatujem, že na jeho zostavenie bol vydaný Príkaz predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja č. 5/2013 zo dňa 18. 7. 2013, ako aj Harmonogram na zostavenie – Návrhu rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2014 - 2016 z rovnakého dátumu. .

Harmonogram obsahuje zodpovednostné, ako aj časové zabezpečenie vypracovania návrhu rozpočtu, vrátane tabuľkových foriem, ako aj metodické a organizačné pravidlá na zostavovanie rozpočtu TSK .

II. Zhodnotenie vzťahu navrhovaného rozpočtu TSK so zákonom 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Vzhľadom na to, že hlavnou úlohou stanoviska hlavného kontrolóra k predloženému návrhu rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja je jeho posúdenie z hľadiska dodržania rozpočtových pravidiel zákona 583/2004 Z. z. a jeho noviel, bol tento posudzovaný z hľadiska súladu s hore uvedeným zákonom, ako aj iných noriem platných pre tvorbu rozpočtu vyšších územných celkov.

Predložený rozpočet obsahuje a splňa nasledovné predpísané náležitosti:

- je zostavený na obdobie troch rokov (§9 zák. 583/2004)
- každý rozpočtovaný rok je zhodný s kalendárnym rokom (§4 ods.2 zák. 583/2004)
- obsahuje dosiahnutú skutočnosť plnenia rozpočtu za predchádzajúce roky (§4 ods.6 zák. 523/2004)

- návrh rozpočtu obsahuje finančné vzťahy k právnickým osobám a iným subjektom a tiež finančné vzťahy ku štátnemu rozpočtu (§4 ods. 3 zák. 583/2004)
- štruktúra návrhu rozpočtu sa vnútorne člení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a na finančné operácie (§ 10 ods.3 zák.583/2004)
- návrh bežného rozpočtu je zostavený ako prebytkový, obsahuje len bežné príjmy a bežné výdavky (§6 a §8 zák. 583/2004)
- daňové príjmy sú rozpočtované na základe právnej normy o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy (zák. 564/2004 a nariadenie vlády SR č. 668/2004)
- kapitálový rozpočet je zostavený ako prebytkový a prebytok spolu s prebytkom bežného rozpočtu vykryva schodok vo finančných operáciách (§ 10 ods.6 a 7 zák.583/2004)
- celkový rozpočet je zostavený ako vyrovnaný (§10 ods. 7 zák.583/2004)
- návrh rozpočtu plní aj metodický pokyn MF SR č. 5238/2004-42 , keď jeho súčasťou je aj programový rozpočet

III. Zhodnotenie vzťahu navrhovaného rozpočtu so zákonom č. 302/ 2001 Z. z o vyšších územných celkoch v znení neskorších predpisov.

Podmienke o zverejnení návrhu rozpočtu aspoň 15 dní pred jeho schválením v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch bude vyhovené, ak návrh rozpočtu TSK bude prerokovaný v Zastupiteľstve TSK dňom 31.3.2014 a predtým bude vyvesený na Úradnú tabuľu TSK najneskôr dňom 17.3.2014.

IV. Záver

Predložený návrh rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja spĺňa všetky zákonné ustanovenia.

Celkovo možno návrh rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja pre rok 2014 hodnotiť v rámci daných možností – výška príjmov ako reálny, zodpovedný, ale aj napnutý.

So zreteľom na to, že v prípade akýchkoľvek potrieb úpravy daného rozpočtu v priebehu rozpočtovaného obdobia je možné tento upraviť rozpočtovými opatreniami v zmysle platnej legislatívy, odporúčam poslancom Zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja návrh rozpočtu na roky 2014 – 2016

s c h v á l i ť

Trenčín, 28. februára 2014

Ing. Richard Horváth
hlavný kontrolór
Trenčianskeho samosprávneho kraja

